

Alkotmánybíróság

(BKKB-11P.XXII. 20535/2017/7)

V É G Z É S

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 111/375-0/2018	
Érkezett: 2018 MÁRC 02.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 4 db	

A bíróság parkolási szolgáltató felperesnek, magánszemély alperes ellen **parkolási díj és pótdíj** iránt indított perében kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál a jelen folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítását és részbeni megsemmisítését a következők szerint, egyben a bíróság a per tárgyalását felfüggeszti az Alkotmánybíróság kezdeményezett döntése megszületéséig.

Állapítsa meg a Tisztelt Alkotmánybíróság, hogy az 1999. évi LXXXIV. tv. (a továbbiakban: Kknytv.) 9. §-ának (1a) bekezdése és 33. §-a annyiban, tehát azon létező jogszabály-értelmezés és -alkalmazás („élő jog”) mellett alaptörvény-ellenes, mely folytán - mivel ezen jogszabályi előírások alapján a gépjármű eladója bejelentése alapján nem az üzembentartó személyének változását jegyzi be a járműnyilvántartásba a hatóság – e szabályozás azzal a jogkövetkezménnyel jár a gépjármű vevője bejelentése hiányában és időpontjáig, hogy az eladó saját bejelentése ellenére bejegyzett üzembentartó marad, így a tulajdonában, használatában nem álló gépkocsi parkolási díj- és pótdíj megfizetése kötelezettsége az 1988. évi I. tv. 15/D. §-ának (1) bekezdése alapján fennmarad,

egyben ugyanezen indokok miatt semmisítse meg a Tisztelt Alkotmánybíróság a Kknytv. 9. § (1a) bekezdését, figyelemmel arra, hogy a gépjármű eladó üzembentartójának a vevőéhez azonos feltételek melletti járműnyilvántartóba bejelentésének az üzembentartó személye változásának bejegyzéshez kellene, hogy vezessen az alaptörvényesség feltételezésével.

Az Alaptörvénynek a kezdeményezett alaptörvényellenesség-megállapítással és megsemmisítéssel érintett rendelkezései: B. cikk (1) bekezdése, R. cikk (2) bekezdése, T. cikk (1) és (2) bekezdése, I. cikk (jogállamisághoz és jogbiztonsághoz való jog, jogkorlátozás arányossága és szükségessége), , II. cikk (emberi méltósághoz való jog), VI. cikk (1) bekezdése (jóhírnévhez való jog), XIII. cikk (tulajdonhoz való jog), XV. cikk (2) bekezdése (hátrányos megkülönböztetés tilalma), XXIV. cikk (1) bekezdése (ésszerű időn belüli tisztességes eljáráshoz való jog hatósági eljárásokban), XXVIII. cikk (ésszerű időn belüli tisztességes eljáráshoz való jog bírósági eljárásokban),

A végzés ellen nincs helye fellebbezésének.

INDOKOLÁS:

A bíróság elrendelt kezdeményezését a parkolási díj és pótdíj iránti jelen per alperese kérte azzal, hogy nem elegendő számára, ha a széttartó bírói gyakorlat alapján esetleg pernyertes lesz a támadott jogszabályi rendelkezések szerinte helytálló értelmezése alapján, mert a gépjármű eladása általa megtett és csatolt hatósági bejelentése ellenére folyamatosan pótdíjazási, fizetési meghagyásos és bírósági eljárásoknak van kitéve az ellentmondásos szabályozás miatt.

A felperes észrevételt nem tett.

A bíróság egyetértett a kérelemmel és hivatalból is észlelt alaptörvény-ellenességet megvalósító további indokokat.

A bíróság kitér az alapul szolgáló jogszabályi rendelkezésekre dőlt betűvel és szükség szerint részletesebb indokát adja az általa észlelt alaptörvény-ellenességnek.

Az alapul szolgáló eljárásjogi rendelkezések:

Az Alaptörvény

24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés szerint az Alkotmánybíróság (b.) bírói kezdeményezésre soron kívül, de legkésőbb kilencven napon belül felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját; A (3) bekezdés a.) pontja szerint a (2) bekezdés b), c) és e) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést; ... illetve sarkalatos törvényben meghatározott jogkövetkezményt állapít meg.... A (4) bekezdés alapján az Alkotmánybíróság a jogszabály felülvizsgálni nem kért rendelkezését csak abban az esetben vizsgálhatja, illetve semmisítheti meg, ha az a felülvizsgálni kért jogszabályi rendelkezéssel szoros tartalmi összefüggésben áll.

2011. évi CLI. tv. az Alkotmánybíróságról

25. §-ának (1) bekezdése szerint ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

A 41. § (1) bekezdése alapján ha az Alkotmánybíróság a 24. § vagy a 25-26. § szerinti eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (Pp.) 155/B. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés,

közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását az Alkotmánybíróságról szóló törvényben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre kezdeményezheti. A (2) bekezdés alapján a bíróság (1) bekezdés szerinti eljárását az a fél vagy beavatkozó kezdeményezheti, aki szerint a folyamatban lévő ügyében alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenes vagy nemzetközi szerződésbe ütközik. A (3) bekezdés szerint az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti. A (4) bekezdés szerint az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező és az eljárást felfüggesztő végzés, valamint az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása ellen nincs helye külön fellebbezésnek.

A támadott jogszabályi rendelkezések folytán a perbeli esethez hasonló ügyekben a szolgáltató és a bíróság által esetleg alkalmazott joghátrány (az üzembentartó felelőssége a parkolási díjért és pótdíjért):

1988. évi I. tv.

15/D. § (1) bekezdése alapján ha a várakozási díjat és a pótdíjat nem fizették meg a helyi önkormányzat, a 9/D. § (6) bekezdésében, valamint a Mötv. 16/A. §-ában meghatározott szolgáltató a díj- és pótdíjfizetési felszólítást a várakozási terület díjfizetés nélküli használatának időpontjától számított 60 napos jogvesztő határidőn belül a jármű üzembentartója részére postai küldeményként, vagy más egyéb igazolható módon megküldi.

A kezdeményezéssel kifogásolt jogszabály releváns rendelkezései és a bíróság vonatkozó észrevételei:

1999. évi LXXXIV. törvény a közúti közlekedési nyilvántartásról

2. § E törvény alkalmazása során

2. Járműnyilvántartás: a járműtulajdonos (üzemben tartó), a közúti közlekedésről szóló külön törvény alapján nyilvántartott jármű, illetve a járműokmány adatait, valamint az adatokban bekövetkezett változásokat (történeti állomány) tartalmazó elektronikus nyilvántartás.

...

9. Üzemben tartó: a jármű tulajdonosa, illetve akit a jármű jogszerű üzemeltetésére szerződés vagy más hitelt érdemlően igazolt jogcím alapján a járműnyilvántartásba bejegyeztek.

A 2. § 9. pontja szerinti definíció alapján rögzíthető, hogy a jármű eladója már nem üzembentartó, a vevő bejelentése hiányában mégis bejegyzett üzembentartó marad.

9. §-ának (1) bekezdése szerint a járműnyilvántartás tartalmazza a járműtulajdonos (üzemben tartó):

- a) természetes személyazonosító adatát,
- b) lakcímét, egyéni vállalkozó esetében kérelmére székhelyét, telephelyét,
- c) állampolgárságát (hontalanságát),
- d) a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet
- da) megnevezését,
- db) székhelyének (telephelyének) címét,
- dc) cégjegyzék-, vagy nyilvántartási számát.

Az (1a) bekezdés alapján a járműnyilvántartás tulajdonjog változás esetén - a tulajdonszerző bejelentéséig - tartalmazza a járműnyilvántartásba bejegyzett tulajdonos (tulajdonjog átruházó) által a 33. § (6) bekezdésében meghatározott tulajdon átruházási szerződés alapján teljesített bejelentésben foglaltak szerint a tulajdonszerzőre vonatkozó, az (1) bekezdésben meghatározott adatokat, a tulajdonjog-átruházás időpontját, valamint a bejelentés tényét és időpontját.

Tehát az (1a) bekezdés azt jelenti, hogy az eladó minden tekintetben megfelelő bejelentése nem egyenértékű a vevő bejelentésével, nem vezet az üzembentartó személye megváltozásának bejelentéséhez, csak egyfajta az ingatlan-nyilvántartási széljegyhez hasonlítható bejegyzéshez, az üzembentartó az eladó marad az ezzel járó felelősséggel és nem minden vevőt tart vissza a be nem jelentéstől a jármű forgalomból történő kivonásának és az eladó kártérítési igényének veszélye.

(7) A járműnyilvántartás az (1)-(5) bekezdésben meghatározott adatok tekintetében - a természetes személyazonosító, valamint a lakcím-azonosító adatok kivételével - közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

A 33. § (1) bekezdése alapján a nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítására okot adó körülmény bekövetkeztétől számított 15 napon belül köteles bejelenteni a bejegyzésre jogosult hatóságnál:

b) a jármű új tulajdonosa a jármű tulajdonjogának, a tulajdonos az üzembentartó személyének, valamint a járműokmányokban megjelölt műszaki adatoknak a változását;...

A (4) bekezdés szerint ha a jármű új tulajdonosa az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kötelezettségének nem tett eleget, a járművet az illetékes hatóság a külön jogszabályban meghatározott időtartamra kivonja a forgalomból.

A (6) bekezdés szerint a tulajdonjog átruházónak és a tulajdonszerzőnek a tulajdonjog, illetve az üzembentartó személyének változás bejelentését teljes bizonyító erejű magánokirat alapján kell teljesíteni, amelynek - a közlekedési igazgatási eljárásban való felhasználhatóságához szükséges - kötelező tartalmi elemeit kormányrendelet állapítja meg.

A (7) bekezdés szerint a tulajdonjog átruházója a (6) bekezdésben meghatározott bejelentési kötelezettségét elektronikus úton is teljesítheti, a Kormány rendeletében

meghatározott módon.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései szükség szerinti bírói indokolásokkal:

Alaptörvény

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

R) cikk

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

T) cikk

(1) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Sarkalatos törvény eltérően is megállapíthatja az önkormányzati rendelet és a különleges jogrendben alkotott jogszabályok kihirdetésének szabályait. 16

(2) Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.

A B. cikk (1) bekezdése, az R. cikk (2) bekezdése, a T. cikk (1) és (2) bekezdése és az I. cikk sérelmével a jogállamisághoz és jogbiztonsághoz való jog, a jogkorlátozás arányossága és szükségessége elvei ellentétesek a támadott jogszabállyal a rendelkező részben írtak szerint.

A jogbiztonságot szolgáló legfontosabb követelményeket tartalmazza a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX tv.. Ennek 2. §-a (1) bekezdése szerint a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie. A (4) bekezdés szerint a jogszabályok megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály (a.) megfeleljen az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek, b) illeszkedjen a jogrendszer egységébe. Az Alkotmánybíróság az 9/1992. (I. 30.) AB határozatában megállapította, hogy: „A jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.” A 11/1992. (III. 5.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[a] jogbiztonság megköveteli a jogszabályok olyan világos és egyértelmű fogalmazását, hogy mindenki, akit érint, tisztában lehessen a jogi helyzettel, ahhoz igazíthassa döntését és magatartását, s számolni tudjon a jogkövetkezményekkel. Ideértendő az is, hogy ki lehessen számítani a jogszabály szerint eljáró más jogalanyok és állami szervek magatartására.”

A 2013. évi V. tv. (Ptk.) tulajdonosi költség- és kárviselési felelősségével ellentétes a szabályozás „élő joga”, mivel mindkettő törvény, ezért a jogforrási hierarchia nem sérül, de a Ptk. kódex-jellege, maga az ellentétes tartalom megrendíti a jogbiztonságot az egyértelműség hiányával, a normavilágosság, a jogrendszer egysége sérelmével. Ezzel a szabályozás a támadott értelmezésében a vevő tulajdonosi társadalmi (nem mellesleg a 2013. évi V. tv. (Ptk.) felelősségét kiüresíti (az eladót sújtva), s a többi továbbiakban írt alaptörvény-ellenességet is megvalósítja. A bírói kezdeményezés tehát nem önmagában a jogállamiság, a jogbiztonság sérelmére hivatkozik, hanem együttesen szoros összefüggésben a többi alaptörvény-ellenességi indokkal.

Nem létezhet olyan közigazgatási, nyilvántartási hatósági érdek, „könnyebbség”, adásvételi szerződésekkel visszaélések elkerülésével, a vevő utolérhetőségével kapcsolatos közérdek sem, mely bármely jelen végzésben állított alaptörvény-ellenességet arányos, szükséges, előrelátható módon igazolná mint jogkorlátozást.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

Az emberi méltóságot is sérti a kifogásolt jogszabály a rendelkező részben írt összefüggésben. Eseti jellegű „kabátlopásos” parkolási vagy más ügybe keveredéstől eltérően a tömegesség már az emberi méltóságot is kikezdi a fárasztó és időigényes, stresszes védekezés megalázó, olykor „csak” bosszúságot (de tömeges bosszúságot okozó) mivolta miatt.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

A jóhírnévhez való jog is sérül, mert önhibán kívül rosszabbodik azon személy társadalmi megítélése akár, közvetlen környezetében is, akinek sok „parkolási ügye” van, „notórius nemfizető”. E körben is igaz a II. cikk szerinti érvelés.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A szabályozás ésszerű objektív ok nélkül tesz különbséget a gépjármű adásvételének a szándékaiban az üzembentartó személyének változása bejegyzésére irányuló, azonos tartalmú és a formai kellékeket egyaránt betartó vevői és eladói bejelentés között az utóbbi rovására, azzal, hogy azt csak egyfajta függő jogi helyzethez, földhivatali széljegyhez hasonló státuszban részesíti. Nem létezhet olyan közigazgatási, nyilvántartási hatósági érdek, „könnyebbség”, adásvételi szerződésekkel visszaélések elkerülésével, a vevő utolérhetőségével kapcsolatos közérdek sem, mely ezen az Emberi Jogok Európai Egyezménye 14. cikkébe is ütköző diszkriminációt és a többi jelen végzésben állított alaptörvény-ellenességet igazolná.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A szabályozás ellentmondásossága, az által okozott hátrányos helyzet folytán a leggyorsabb hatósági, bírósági eljárás sem tarthatja be az ésszerű idő, így a tisztességes eljárás követelményét, hiszen a bejegyzett üzembentartó státusz mellett az eladói vétlenség, a bejelentési kötelezettség teljesítése vizsgálatot, bizonyítást igényel. Továbbá a hazai bíróságok értelmezési szabadsága megenged olyan értelmezést, mely a bejegyzett üzembentartót pótdíj fizetésre kötelezi az új tulajdonos kártérítési felelőssége mellett, a tisztességes eljáráshoz való alperesi jog ezért is sérül. Az önkényes értelmezés tilalmát az ilyen bíróságok azért nem szegik meg, mert maga a kifogásolt jogszabályi környezet hordozza magában az önkényességet, márpedig önkényes lenne az olyan értelmezés (ha tehát nem a szabályozás indukálná), mely a teljesen vétnél, további jogcselekményével a szankciót elhárítani nem képes alperes marasztaláshoz vezet. A szabályozás (támadott értelmezésében) ellehetetleníti az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési elvek betartását. A tisztességesség hatékonyságot is jelent az Alkotmánybíróság gyakorlatában, de ilyen jogi szabályozás mellett hatékony alperesi védekezésre nem kerülhet sor, az alperes éppen a további jogcselekménnyel elháríthatóság hiányában eszköztelen és csak az eljáró bíróság, hatóság kedvező jogértelmezésben bízhat. Mivel a Tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény Q cikkének (2) és (3) bekezdése alapján figyelemmel van a Strasbourg Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatára, megjegyzendő, hogy mindhárom szempontból a 6. cikk és a harmadiknál a 23. cikk szerinti azonos jog is megszegésre kerül.

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

A szabályozás azért is alaptörvény-ellenes, mert a vevő tulajdonosi társadalmi (nem mellesleg a 2013. évi V. tv. (Ptk.) tulajdonosi költség- és kárviselési !) felelősségét kiüresíti, s ezzel az eladót sújtja a már rögzített módon.

Budapest, 2017.11.06.

dr. Szepesházi Péter
bíró

